

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра філософії та соціології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОКПП 1.2.19 МЕТОДИ ЗБОРУ СОЦІОЛОГІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Освітньо-професійна програма _____ Соціологія _____

спеціальність _____ 054 Соціологія _____

факультет _____ Історичний _____

Робоча програма «Методи збору соціологічної інформації» для студентів за спеціальністю 054
Соціологія

Розробник: Зубченко О.С., кандидат соціологічних наук, доцент кафедри філософії та соціології

© Зубченко О.С., 2021 рік

© МДУ, 2021 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань 054 Соціологія	Дисципліна професійної підготовки	
	Напрямок підготовки Соціологія		
Модулів - 2	Спеціальність Соціологія	Рік підготовки	
Змістових модулів - 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідницьке завдання за вибором студента		Семестр	
Загальна кількість годин - 120		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 2,8 самостійної роботи здобувача – 4,2		Лекції	
		24 год.	12 год.
		Практичні заняття	
		24 год.	12 год.
	Самостійна робота		
	72 год	96 год.	
Індивідуальне завдання 10 год.			
Вид контролю – іспит			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 48 год. / 72год. (40% /60%)

для заочної форми навчання – 24 год. /96 год. (20% /80%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Методи збору соціологічної інформації» є одним із важливих у підготовці спеціалістів-соціологів. Він скерований на отримання фундаментальних знань про методи соціологічних досліджень та формування у студентів практичних навичок використання методів соціологічних досліджень.

Мета курсу — набуття знань щодо сутності та змісту основних методів збору соціологічної інформації, їхнього місця та ролі у розвитку системи соціологічного знання.

Завдання курсу — навчити студентів особливостям та специфіці основних методів збору соціологічної інформації.

Вивчення дисципліни сприятиме накопиченню у студентів відповідних базових знань, розширенню їх кругозору та впевненому використанню набутих знань і практичних навичок у майбутній професійній діяльності.

Студенти, які успішно прослухали та відпрацювали на семінарських заняттях курс «Методи збору соціологічної інформації»:

- 1) знатимуть основні методи збору соціологічної інформації;
- 2) володітимуть базовою термінологією;
- 3) орієнтуватимуться в різноманітті сучасних методологічних підходів до вивчення соціальних явищ;
- 4) розумітимуть процеси, що відбуваються в межах соціальних та соціологічних досліджень;
- 5) вмітимуть користуватися соціологічною методологією;
- 6) знатимуть класифікацію соціологічних методів і надаватимуть їм характеристики;
- 7) матимуть уявлення про сучасні методи та механізми досліджень, визначених специфікою досліджуваних сфер соціального життя.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: Навчальна дисципліна «Історія соціології» призначена для здобувачів вищої освіти спеціальності 054 «Соціологія» та входить до циклу професійної підготовки. Курс пов'язаний із дисциплінами: загальні соціологічні теорії, методологія соціологічних досліджень, програмування соціологічних досліджень, організаційна робота соціологічної служби, кількісні та якісні методи в соціологічних дослідженнях.

Передумови для вивчення: опанування знань із навчальних дисциплін «Вступ до фаху», «Загальні соціологічні теорії», «Соціологія управління», «Соціологія економіки та праці»

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	ЗК-01 – Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях. ЗК-04 - Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК-05 – Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) ЗК-08 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-10 – Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК-11 - Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК-01 – Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології. СК-03- Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому. СК04. Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну

	<p>інформацію з використанням соціологічних методів.</p> <p>СК05. Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження</p> <p>СК06. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефаківців</p> <p>СК08. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога.</p> <p>СК-09 - Здатність розумітися на специфіці суспільних процесів та особливостях розвитку соціальних спільнот в регіоні.</p>
Результати навчання	<p>РН01 - Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.</p> <p>РН 09 Вміти розробляти програму соціологічного дослідження.</p> <p>РН 10 Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів.</p> <p>РН 11 Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефаківців.</p> <p>РН 12 Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.</p> <p>РН 13 Вміти проводити дослідження та робити прогноз щодо розвитку суспільних процесів з урахуванням регіональної специфіки.</p>

3. Структура навчальної дисципліни

Модулі та теми	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	Всього	Л	ПР	СР	Всього	Л	ПР	СР
Модуль 1. Кількісні методи соціологічних досліджень								
Тема 1. Кількісна та якісна парадигми у соціологічних дослідженнях	8	2		6	9	2		7
Тема 2. Опитування як метод збору соціологічної інформації	14	4	4	6	12	2	2	8
Тема 3. Інтерв'ю у соціологічному дослідженні	10	2	2	6	10		2	8
Тема 4. Метод спостереження у соціологічних дослідженнях	9	2	2	5	8			8
Тема 5. Метод аналізу документальних джерел	11	2	3	6	10	2		8
Тема 6. Метод експертних оцінок	11	2	3	6	10		2	8
Тема 7. Експериментальний метод у соціологічних дослідженнях	7	2		5	9		2	7
ІНДЗ	5							
Всього за модулем 1	65	14	6	45	54	6	8	59
Змістовий модуль 2. Якісні методи соціологічних досліджень								
Тема 8. Глибинне інтерв'ю	6	2	3	6	10	2		8
Тема 9. Метод фокус-групи	9	2	3	6	12	2	2	8
Тема 10. Метод кейс-стаді	9	2		5	10		2	8
Тема 11. Біографічний метод	9	2	2	5	10	2		8
Всього за модулем 2	37	8	6	22	42	6	4	32
ІНДЗ	5							
Усього годин	120	24	24	72	120	12	12	96

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Кількісні методи соціологічних досліджень

Тема 1. Кількісна та якісна парадигми у соціологічних дослідженнях

Поняття кількісних та якісних методів збору соціологічної інформації. Методологічні аспекти розмежування кількісної та якісної парадигм. Основні поняття «кількісної» парадигми: репрезентативність дослідження, соціальне вимірювання, емпіричні гіпотези, операціональна інтерпретація, вибірка, формалізований інструментарій, первинні та вторинні дані, статистичне узагальнення. Основні поняття «якісної» парадигми: фокус аналізу, надійність одиниці аналізу, дослідження дією, рефлексивність, інтроспекція, етнометодологічна індиферентність, культурна дистанція. Відмінності, сфери застосування, перевага та недоліки кількісних та якісних методів.

Тема 2. Опитування як метод збору соціологічної інформації

Місце опитування серед інших кількісних методів. Надійність інформації. Характер запланованої інформації – статус опитуваного, інформації про події, оцінки, мотиваційні питання. Опитування як процес спілкування соціолога з респондентом. Класи пізнавальних завдань, що вирішуються у ході опитування.

Різновиди опитування. Інформаційні та мотиваційні запитання. Проблема тих, хто не відповів. Напрями інтерпретації відсутності відповідей. Групове опитування. Поштове та телефонне опитування. Проблеми повернення анкет та коректності відповідей. Он-лайн опитування та електронне голосування.

Тема 3. Інтерв'ю у соціологічному дослідженні

Психологія респондента. Мова та види інтерв'ю. Управління ходом інтерв'ю з боку інтерв'юєра. Вимоги до інтерв'юєра та контроль за його роботою. Співвідношення усних та письмових опитувань у соціологічному дослідженні. Оцінка надійності опитування та інтерв'ю. Способи підвищення надійності отриманих даних. Екзит-полл як особливий вид інтерв'ю. Функції та технології проведення екзит-поллів. Суспільне значення екзит-поллів.

Тема 4. Метод спостереження у соціологічних дослідженнях

Загальні характеристики наукового спостереження. Специфіка спостереження у соціології, його застосування у різних видах досліджень. Види спостереження, їх переваги та недоліки. Процедура соціологічного спостереження – що і як спостерігати, запис і аналіз даних.

Орієнтири спостереження – загальна соціальна ситуація, типовість об'єкта спостереження, характеристика суб'єкту, структура діяльності та соціальні інтереси суб'єкту. Картка спостереження, її призначення та структура. Шляхи підвищення надійності даних спостереження.

Тема 5. Метод аналізу документальних джерел

Поняття документальної інформації у соціології, види документів. Проблема достовірності документальної інформації. Правила визначення рівня достовірності даних. Методи аналізу документальних джерел – традиційний та формалізований (конвент-аналіз). Специфіка контент-аналізу. Поняття смислової одиниці та одиниці підрахунку. Надійність інформації, одержаної методом контент-аналізу. Сфери застосування аналізу документів.

Тема 6. Метод експертних оцінок

Поняття і проблеми соціальної експертизи. Предмет соціальної експертизи. Сутність експертного опитування. Форми експертного опитування. Критерії відбору експертів. Види експертних оцінок. Організація експертного опитування. Формування експертних груп. Синтез експертних оцінок. Врахування соціально-психологічних факторів у експертних оцінках.

Тема 7. Експериментальний метод у соціологічних дослідженнях

Поняття та структура експерименту. Планування експерименту. Поняття експериментальної та контрольної груп. Гіпотези в експерименті. Класифікація соціальних експериментів. Поняття незалежної змінної. Проблема контролю експерименту. Методи контролю експерименту. Завдання та способи вирівнювання груп. Етичні аспекти організації та проведення експериментів.

Модуль 2. Якісні методи соціологічних досліджень

Тема 8. Глибинне інтерв'ю

Сфера застосування та особливості глибинного інтерв'ю. Історична ретроспектива методу. Вимоги до запитань, що ставляться під час глибинного інтерв'ю. Типи глибинного інтерв'ю. Спільні та відмінні риси глибинних інтерв'ю та фокус-груп. Респонденти у глибинних інтерв'ю. Вимоги до інтерв'юера. Структура та наповнення гайду для глибинного інтерв'ю. Інтерпретація результатів глибинного інтерв'ю.

Тема 9. Метод фокус-групи

Поняття та особливості фокус-групи. Класифікація фокус-груп. Завдання та сфера використання фокус-груп. Переваги та недоліки фокус-групи. Сценарій фокус-групи, структура та основні вимоги до нього. Технологія відбору респондентів для участі у фокус-групах. Модератор та вимоги до нього. Представлення результатів проведення фокус-групи.

Тема 10. Метод кейс-стаді

Кейс-стаді як дослідницька стратегія та метод соціологічного дослідження. Методологічні засади кейс-стаді. Специфіка об'єкту кейс-стаді. Класифікація кейс-стаді. Сфери та приклади застосування кейс-стаді. Переваги та недоліки кейс-стаді. Кейс-стаді у навчальному процесі.

Тема 11. Біографічний метод

Поняття, особливості та історія застосування біографічного методу. Особливості та джерела біографічного аналізу. Усна історія, особливості та дослідницька стратегія. Приклади застосування методу усної історії. Історія життя, особливості біографічного інтерв'ю. Історія родини, особливості дослідження. Загальна характеристика та сфера застосування етнографічного методу.

5. Тематика семінарських занять

№з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1	Метод опитування у соціологічному дослідженні Сутність, основні характеристики та різновиди опитування. Анкетування у соціологічних опитуваннях, різновиди анкетного опитування. Класифікація запитань та структура анкети	Скласти уявлення про метод опитування, його переваги, недоліки, сфери застосування та вимоги до інструментарію	4	РН 01 РН 10 РН 13
2	Інтерв'ю у соціологічному дослідженні Інтерв'ю як метод соціологічного дослідження. Управління ходом інтерв'ю з боку інтерв'юера. Вимоги до інтерв'юера та контроль за його роботою. Надійність даних та	Ознайомитись із інтерв'ю як одним із основних методів збору соціологічної інформації, засвоїти правила його проведення та способи забезпечення надійності отриманої інформації	2	РН 01 РН 10 РН 13

	ефект інтерв'юєра. Способи підвищення надійності отриманих даних. Екзит-полл як особливий вид інтерв'ю			
3	Метод спостереження у соціологічних дослідженнях Специфіка спостереження у соціології. Види спостереження, їх переваги та недоліки. Процедура та орієнтири соціологічного спостереження. Шляхи підвищення надійності даних спостереження.	Знати основні правила та процедури спостереження	2	PH 01 PH 10 PH 13
4	Метод аналізу документальних джерел Поняття документу в соціології. Класифікація документів. Проблема достовірності документальних джерел. Традиційні методи аналізу документів. Формалізований аналіз документів: Підрахунок символів, аналіз категорій та елементів, тематичний і структурний аналіз	Вміти класифікувати документи як джерела інформації, проводити їх формалізований та неформалізований аналіз	3	PH 01 PH 10 PH 13
5	Метод експертних оцінок Поняття та сутність методу експертних оцінок. Типологія експертних оцінок та критерії відбору експертів. Сутність та технологія дельфійського методу. Сутність та технологія проведення мозкового штурму	Осягнути сутність, сферу використання методу, навчитися самостійно організовувати та проводити експертні оцінки	3	PH 01 PH 10 PH 13
6	Глибинне інтерв'ю Поняття та сутність глибинного інтерв'ю. Ситуації, за яких застосовується метод глибинного інтерв'ю, специфічні категорії респондентів. Вимоги до опитувальника глибинного інтерв'ю. Особливості проведення глибинного інтерв'ю	Засвоїти техніку підготовки та проведення глибинного інтерв'ю	3	PH 01 PH 10 PH 13
7	Метод фокус-груп Загальні принципи формування фокус-груп. Організація проведення фокус-груп. Модератор та його функції. Робота фокус-групи. Форми представлення звіту за підсумками фокус-груп	Навчитися організовувати, проводити та аналізувати результати фокус-груп	3	PH 01 PH 10 PH 13
8	Кейс-стаді, біографічний метод та усна історія Поняття та сутність кейс-стаді. Сфера застосування та класифікація кейс-стаді. Загальна характеристика біографічного методу, поняття «історії життя» та	Засвоїти сутність методів та навчитися аналізувати та інтерпретувати дані, які отримано за їх допомогою	2	

	«сімейно-родової пам'яті». Метод усної історії, сфера його застосування, переваги та недоліки			
--	---	--	--	--

6. Перелік тем і зміст лабораторних занять

№з/п	Назва теми та стислий зміст роботи	Мета роботи	Кількість годин	Результат навчання (РН) за ОП
1	-	-	-	-

7. Самостійна робота

№з/п	Зміст роботи	Кількість годин	
		Денна ф.н.	Заочна ф.н.
1	Підготовка до лекційних занять	6	20
2	Підготовка до практичних/семінарських/лабораторних занять	36	36
3	Підготовка до екзамену	20	30
4	Виконання індивідуальних завдань (зазначаються види завдань)	10	10
	Разом	72	96

Теми для самостійного опрацювання

1. Визначити одиниці відбору та одиниці аналізу, частоту, спрямування та обсяг згадування про:

Карантин «вихідного дня» у статті «Як імітація боротьби з COVID-19 спровокувала непокору регіонів і протести бізнесу» <https://tyzhden.ua/Society/249961>

Роль Росії у конфлікті у Нагорному Карабасі у статті «Продиктована угода» <https://tyzhden.ua/World/249737>

Результати на місцевих виборах партії «Слуга народу» у статті «Опонентам зарано радіти зниженню популярності президента та його політсили» <https://tyzhden.ua/Politics/249481>

Манери поведінки президента Зеленського у статті «Хто зазвичай безапеляційно звертається на «ти»?» <https://tyzhden.ua/Politics/248918>

Проблеми торгівлі з Росією у статті «Чому спекуляції проросійських спікерів на важливості ринку РФ для української економіки є відвертим анахронізмом» <https://tyzhden.ua/Economics/248924>

Поширення коронавірусу у вільній та тимчасово окупованій території Донецької області у статті «Як відрізняється ситуація з поширенням COVID-19 на підконтрольній Донеччині й на території «ДНР» <https://tyzhden.ua/Pandemic/248687>

2. Провести аналіз підборки місцевих новин із онлайн-ресурсів (за окремою програмою)

3. Розробити стратегічний план дослідження з використанням експертного опитування

1. Визначити форму експертного опитування
2. Обрати метод і схему відбору експертів
3. Проаналізувати критерії експертних оцінок, які можна застосовувати у дослідженні

Можливі теми

1. Вплив карантину на роботу закладів громадського харчування
2. Перспективи оновлення громадського транспорту в м. Маріуполь
3. Шляхи поліпшення екологічної ситуації у м. Маріуполь
4. Як досягти зменшення вуличної злочинності у Маріуполі
5. «За» і «проти» участі ОСББ у кредитних програмах з енергомодернізації
6. Проблемні питання роботи органів місцевого самоврядування у Маріуполі
7. Проблеми ігрозалежності серед молоді Маріуполя

4. Підготувати розширений план проведення мозкового штурму на тему:

1. Як поліпшити соціальну та трудову адаптацію переселенців у Маріуполі?
2. Проблеми надання соціальних послуг жителям населених пунктів, які безпосередньо прилегли до лінії розмежування
3. Транспортні проблеми м. Маріуполь
4. Як сприяти приходу іноземних інвестицій до м. Маріуполь?
5. Напрямки розвитку креативних індустрій у м. Маріуполь

5. Обрати категорії респондентів та скласти розширений план глибокого інтерв'ю на тему:

1. Події «російської весни» у Маріуполі 2014 р.
2. Причини девіантної поведінки підлітків
3. Особливості поширення наркотиків через Інтернет та діяльності наркозакладників у м. Маріуполь
4. Стратегії виживання на вулиці бездомних осіб
5. Мотиви купівлі годинників Vacheron Constantin (елітний, коштовний чоловічий годинник)
6. Якою буде ринкова стратегія компанії «Південвікнопласт» (виробництво та встановлення вікон та дверей) у наступному році?
7. Поведінка медичних працівників у ситуаціях, коли їм пропонують хабарі
8. Ставлення молодих жінок до абортів

8. Індивідуальні завдання

Індивідуальні навчально-дослідне завдання являються невід'ємною формою набуття нових знань та навичок з курсу «Методи збору соціологічної інформації» та вагомою частиною самостійної роботи здобувача вищої освіти над матеріалами курсу. Контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється в індивідуальному порядку. Виконання здобувачем вищої освіти ІНДЗ є обов'язковою умовою оцінювання його успішності з освоєння курсу. До критеріїв оцінювання ІНДЗ відносяться наступні: повнота та змістовність, коректність формулювань, логічність; володіння матеріалом; творчий підхід, вчасне виконання та самостійність підготовки

ІНДЗ за змістовним модулем 1

Тема – підготувати інструментарій опитування (анкету або опитувальний лист) по таких темах:

1. Студентське дозвілля
2. Чинники вибору студентами різних гаджетів для мобільного зв'язку
3. Екологічні проблеми рідного міста
4. Робота громадського транспорту м. Маріуполь
5. Електоральна активність та політичні переваги молоді
6. Рівень задоволеності якістю надання медичних послуг у міських лікарнях Маріуполя
7. Організація навчання студентами-заочниками під час сесій та у міжсесійний період

Роботу виконати у такій послідовності:

- 1) Визначити тему та структуру анкети
- 2) Підготувати вступну частину анкети
- 3) Визначити «паспортичку» анкети
- 4) Розробити анкету за схемою:
 - 1.1. Контактні запитання
 - 1.2. Запитання про діяльність
 - 1.3. Запитання про мотивацію
 - 1.4. Проективні запитання
 - 1.5. Запитання на інтенсивність думки
 - 1.6. Паспортичка
- 5) Перевірити анкету на помилки
- 6) Оформити анкету згідно з вимогами
- 7) Провести апробацію анкети серед 5-7 респондентів

ІНДЗ за змістовним модулем 2

Записати та проаналізувати фрагмент усної історії життя одного із членів своєї родини. Особливу увагу варто приділити зв'язку подій біографії із змінами у суспільно-політичному та соціально-економічному житті держави, ретельно занотувати та проаналізувати ставлення членів до цих подій (наприклад, до проголошення незалежності України у 1991 році, Революції Гідності 2013-2014 років, російської агресії проти України тощо), зробити висновки про зв'язок особистої та колективної соціальної історії.

9. Методи навчання

В процесі навчання використовуються словесні методи: лекція, лекція-дискусія; наочні: демонстрація матеріалу за допомоги мультимедіа засобів; практичні: контрольні роботи, індивідуальні науково-дослідні завдання. Крім того, важливу роль відіграють творчі, проблемно-пошукові методи, пов'язані із постановкою наукової гіпотези, розгляд якої має знайти відображення в навчальній діяльності студентів.

Основними формами навчання є лекції, семінарські завдання, самостійна робота студентів.

10. Засоби діагностики результатів навчання

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних та семінарських занять, за результатами виконання здобувачем вищої освіти завдань для самостійної роботи та проходження поточного тестування.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання після вивчення навчальної дисципліни у формі заліку (після першого семестру) та екзамену.

11. Питання до екзамену

1. Поняття кількісних та якісних методів збору соціологічної інформації.
2. Основні поняття «кількісної» парадигми
3. Основні поняття «якісної» парадигми
4. Опитування як метод збору соціологічної інформації
5. Різновиди опитування.
6. Класифікація запитань
7. Поштове та телефонне опитування.
8. Структура анкети та вимоги до неї
9. Он-лайн опитування та електронне голосування.
10. Особливості проведення інтерв'ю
11. Різновиди інтерв'ю
12. Вимоги до інтерв'юєра
13. Організація та контроль за роботою інтерв'юєра

14. Поняття та функції екзит-поллів
15. Загальна характеристика та сфери застосування спостереження
16. Різновиди спостереження
17. Поняття та різновиди документів
18. Проблема достовірності документальної інформації.
19. Традиційний аналіз документів та контент-аналіз
20. Поняття смислової одиниці та одиниці підрахунку.
21. Поняття та сутність методу експертного опитування
22. Види експертних оцінок.
23. Метод «мозкового штурму» та метод «Дельфі»
24. Поняття та структура експерименту
25. Експериментальна та контрольна групи
26. Поняття та особливості глибинного інтерв'ю
27. Сфери застосування глибинного інтерв'ю
28. Вимоги до запитань та технології проведення глибинного інтерв'ю
29. Поняття та особливості фокус-групи.
30. Завдання, класифікація та сфера використання фокус-груп
31. Сценарій фокус-групи, структура та основні вимоги до нього
32. Технологія відбору респондентів для участі у фокус-групах.
33. Кейс-стаді як стратегія та метод дослідження.
34. Сфери та приклади застосування кейс-стаді.
35. Поняття та особливості застосування біографічного методу
36. Переваги та недоліки біографічного методу
37. «Історія життя» - поняття та сутність
38. Етнографічний метод
39. Поняття та сфери застосування методу усної історії
40. Переваги та недоліки методу усної історії

Післятестацийний моніторинг проводиться у вигляді ректорської контрольної роботи, що передбачає виконання тестових завдань на навчальному порталі МДУ.

12. Критерії оцінювання

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на семінарському занятті

Бали за окремий вид навчальної діяльності	Критерії оцінювання
0	відсутність на занятті з поважної чи неповажної причини; - відмова від відповіді на запитання за змістом теми
1	фрагментарне відтворення незначної частини навчального матеріалу; - відтворення менше половини навчального матеріалу; - відсутність правильної відповіді на додаткові запитання або відмова від відповіді на них.
2	демонстрація знань і розуміння основних положень навчального матеріалу з теми, правильна, але недостатньо обґрунтована відповідь; - відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак містить неточності.
2,5	демонстрація глибоких, міцних знань; - аргументоване використання набутих знань у нестандартних ситуаціях; - самостійний аналіз, оцінка, узагальнення навчального матеріалу; - повна та логічна відповідь на додаткові запитання за змістом теми.

Критерії оцінювання підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти

Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
------	--

45-50	Здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі завдання підсумкового контролю. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях.
35-44	Здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість завдань підсумкового контролю.
25-34	Здобувач вищої освіти в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину завдань підсумкового контролю.
15-24	Здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив меншість завдань підсумкового контролю
1-14	Здобувач вищої освіти частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі завдання підсумкового контролю.

13. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Вид роботи	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів	Кількість годин	Обсяг кредитів	Кількість балів
	Денна форма			Заочна форма		
Змістовий модуль 1						
Тема 1. Кількісна та якісна парадигми у соціологічних дослідженнях	2	0,07	1	2	0,07	1
лекційні	2	0,07	1	2	0,07	1
семінарські	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Опитування як метод збору	8	0,27	5,5	4	0,13	6

соціологічної інформації						
лекційні	4	0,13	1	2	0,07	1
семінарські	4	0,13	4,5	2	0,07	5
Тема 3. Інтерв'ю у соціологічному дослідженні	4	0,13	3,7	2	0,07	5
лекційні	2	0,07	1	-	-	-
семінарські	2	0,07	2,7	2	0,07	5
Тема 4. Метод спостереження у соціологічних дослідженнях	4	0,13	3,6	-	-	-
лекційні	2	0,07	1	-	-	-
семінарські	2	0,07	2,6	-	-	-
Тема 5. Метод аналізу документальних джерел	5	0,17	5,0	2	0,07	1
лекційні	2	0,07	1	2	0,07	1
семінарські	3	0,1	4,0	-	-	-
Тема 6. Метод експертних оцінок	5	0,17	5,0	2	0,07	5
лекційні	2	0,07	1	-	-	-
семінарські	3	0,1	4,0	2	0,07	5
Тема 7. Експериментальний метод у соціологічних дослідженнях	2	0,07	1	2	0,07	5
лекційні	2	0,07	0,5	-	-	-
семінарські	-	-	-	2	0,07	5
Виконання ІНДЗ	5	0,16	3	5	0,16	4
Змістовий модуль 2						
Тема 8. Глибинне інтерв'ю	5	0,17	5,0	2	0,07	1
лекційні	2	0,07	1	2	0,07	1
семінарські	3	0,1	4,0	-	-	-
Тема 9. Метод фокус-групи	5	0,17	4,9	4	0,13	6
лекційні	2	0,07	1	2	0,07	1
семінарські	3	0,1	3,9	2	0,07	5
Тема 10. Метод кейс-стаді	2	0,07	1	4	0,13	6
лекційні	2	0,07	1	2	0,07	1
семінарські	-	-	-	2	0,07	5

Тема 11. Біографічний метод	4	0,13	3,7	2	0,07	1
лекційні	2	0,07	1	2	0,07	1
семінарські	2	0,07	2,7	-	-	-
Виконання ІНДЗ	5	0,16	3	5	0,16	4
Екзамен	20	0,7	50	30	1,0	50
Всього	120	4	100	120	4	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Ноутбук, мультимедіа-проектор, ОС Windows, пакет Microsoft Office, ресурси Moodle, Google Meet.

15. ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Анурин В. Ф. Эмпирическая социология. — М., 2003.
2. Баскаков А. Я., Туленков Н. В. Методология научного исследования. — К., 2002.
3. Батыгин Г. С. Лекции по методологии социологических исследований: Учебник. — М., 1995.
4. Батыгин Г. С. Обоснование научного вывода в прикладной социологии. — М., 1986.
5. Беляева Л. А. Эмпирическая социология в России и Восточной Европе: Учеб. пособие. — М., 2004.
6. Воронов Ю. П. Методы сбора информации в социологическом исследовании. — М., 1988.
7. Городяненко В. Г. Социологический практикум. — К., 1999.
8. Девятко И. Ф. Модели объяснения и логика социологического исследования. — М., 1996.
9. Девятко И. Ф. Методы социологического исследования. — Екатеринбург, 1998.
10. Ковалев Е. М., Штейнберг И. Е. Качественные методы в полевых социологических исследованиях. — М., 1999.
11. Кравченко А. И. Прикладная социология и менеджмент. — М., 1994.

12. Лекции по методике конкретных социальных исследований / Под ред. Г. М. Андреевой. — М., 1978.
13. Маслова О. М. Качественная и количественная социология // Социология. — 1995. — № 5–6.
14. Методы сбора информации в социологических исследованиях: В 2 кн. — М., 1990.
15. Основы прикладной социологии: Учебник / Под ред. Ф. Э. Шереги, М. К. Горшкова. — М., 1996.
16. Панина Н. Технология социологического исследования. — К., 1998.
17. Панина Н. В. Технологія соціологічного дослідження. — К., 1996.
18. Парникель Ю. Л. Прикладная социология. — Псков, 1997.
19. 33. Ядов В. А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. — М., 1999.
20. Девятко И. Ф. Методы социологического исследования. Екатеринбург: Изд-во Уральского ун-та, 1998. 208 с.
21. Добренков В. И. Кравченко А. И. Фундаментальная социология: в 15 т. Т. 1: Теория и методология. Москва: Инфра-М, 2004. - 905 с.
22. Мазурик О. В., Єрескова Т. В., Никифоренко Н. О. Методологія та методи соціологічних досліджень: практикум. Донецьк: Східний видавничий дім, 2011. 232 с.
23. Панина Н. В. Технологія соціологічного дослідження. Київ: Наукова думка, 2006. - 232 с.
24. Паниотто В., Харченко Н. Методи опитування: підручник. Київ: Києво-Могилянська академія, 2017. 342 с.
25. Страуссе А., Корбин Дж. Основы качественного исследования: обоснованная теория, процедуры и техники. Москва: Эдиториал УРСС, 2001. 416 с.
26. Сучасні методики контент-аналізу: навчальний посібник / За заг. ред. Костенко Н., Батаєвої К., Іванова В. Київ: Кондор, 2018. 256 с.
27. Ядов В. А. Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. Москва: Добросвет, 2001. - 323 с.
28. Якісні дослідження в соціологічних практиках: навчальний посібник / За ред. Н. Костенко, Л. Скокової. Київ: Інститут соціології НАНУ, 2009. - 400 с.

Додаткова

1. Билуха Н. П. Методология научных исследований: Учебник. — К.: АБУ, 2002. — С. 319–328.
2. Голосенко И. А. Евгений Де Роберти: интеллектуальный профиль. Социс, 2001. — №2.
3. Роберт Мертон Краткий библиографический очерк // Социология: теория, методы, маркетинг — 2000. — №4, с. 88-90.
4. Титорский А. В. Биографический метод сбора полевой информации // Полевая этнография— 2008. Международная научная конференция. — 2010. — С. 11-21.
5. Бутенко И.А. Анкетный опрос как общение социолога с респондентами. — М., 1989.
6. Мельникова О. Т. Фокус-группы в маркетинговом исследовании. — М., 2003.
7. Ноэль Э. Массовые опросы. Введение в методику демоскопии. — М., 1993.
8. Белановский С. А. Метод фокус-групп. — М., 1996.
9. Биографии семей как объект социологического исследования. М., 1996;
10. Устная история и биография: женский взгляд. М., 2004;
11. Биографический метод в изучении постсоциалистических обществ. — СПб., 1997.
12. Биографический метод в социологии: история, методология и практика. М., 1994;
13. Богомолова Н. Н., Фоломеева Т. В. Фокус-группы как метод социально-психологического исследования. — М., 1999.
14. Гавриленко И. Пол Лазарсфельд: Жизнь и творчество к 100-летию со дня рождения. Социология: теория, методы, маркетинг. — 2000. — №4 - с.69-72.
15. Дмитриева О.А. Скайп-интервью в качественных исследованиях. Обзор //Мониторинг общественного мнения: Экономические и социальные перемены. 2018. - № 1. - С. 107—116.

16. Квале С. Исследовательское интервью. — М.: Смысл, 2003. --301 с.
17. Козина И. Case-study: некоторые методические проблемы // Рубеж. – 2004. – С. 177-189
18. Кэмпбелл Д. Модели экспериментов в социальной психологии и прикладных исследованиях. — М., 1989.
19. Памяти доктора социологических наук, главного научного сотрудника Института социологии НАНУ Н. Паниной. Биография Паниной Натальи Викторовны.// Социология: теория, методы, маркетинг. — 2006. — № 3, с. 5-8.
20. Панков А. Биография Поповой Ирины Марковны // Социология: теория, методы, маркетинг. — 2008. — № 2.
21. Семенова В.В. Качественные методы: введение в гуманистическую социологию. — М., 1998.
22. Современные образовательные технологии: учебное пособие / под ред. Н. В. Бордовской. 2-е изд-е, стер. М.: КНОРУС, 2011. - 432 с.
23. Трощук И.В. ВОЗМОЖНОСТИ МЕТОДА КЕЙС-СТАДИ В ИЗУЧЕНИИ СОЦИАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ СЕЛА // Режим доступа <https://cyberleninka.ru/article/n/vozmozhnosti-metoda-keys-stadi-v-izuchenii-sotsialnyh-problem-sela/viewer>
24. Усна історія російсько-української війни. Вип.1-4// Режим доступу <https://old.uinp.gov.ua/ebook/usna-istoriya-rosiisko-ukrainskoi-viini-2014-2018-roki-vipusk-4>
25. Флибберг Б. О недоразумениях, связанных с кейс-стади // Социологические исследования. – 2005. - №4. – С. 110-120
26. Ястребинская Г.А. Таежная деревня Кобелево. История советской деревни в голосах крестьян: 1992-2002. - М., 2005.

16. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність здобувачів є важливою умовою для опанування результатів навчання за навчальною дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролю.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

МДУ виступає за дотримання принципів академічної доброчесності, тому обов'язково використовується сервіс з перевірки робіт здобувачів вищої освіти на плагіат – Unicheck, а також доступний безкоштовний сервіс, який здійснює перевірку на плагіат письмових робіт – EduBirdie <https://edubirdie.com/perevirka-na-plagiat>.

Порушенням академічної доброчесності, згідно із Законом України «Про освіту» (ст. 42 п. 4) вважається:

- **академічний плагіат** – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та / або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;
- **самоплагіат** – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- **фабрикація** – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;
- **фальсифікація** – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;
- **списування** – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;
- **обман** – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;
- **хабарництво** – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;
- **необ'єктивне оцінювання** – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти.

Наведений перелік не є остаточно вичерпним і не охоплює всіх діянь, що можуть містити ознаки порушення академічної доброчесності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до наступної академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (поточний, підсумковий контроль, залік, іспит тощо);
- проведення додаткової перевірки всіх робіт авторства порушника;
- позбавлення наданих МДУ пільг з оплати навчання;
- оголошення догани із занесенням до особової справи порушника;
- відрахування з МДУ;
- інші, відповідно до вимог чинного законодавства та нормативних локальних актів МДУ.

Більш детально тут

Анкетування з академічної доброчесності:
<https://docs.google.com/forms/d/1VHzYkdFEGivtVl-dsENos1SCDRHfUpGia1YklgQK8j0/edit>

2. Здобувач має право на оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів згідно Положення про організацію контролю та оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти в МДУ.

3. Участь в анкетуванні. Наприкінці навчального семестру здобувачам буде запропоновано заповнити анонімну анкету щодо якості викладання вивчених навчальних дисциплін.

Заповнення анкети є важливою для вдосконалення освітнього процесу та системи внутрішнього забезпечення якості освіти МДУ та дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати вашу думку стосовно покращення змісту навчальних дисциплін.

4. Неформальна освіта. Це освіта, яка здобувається, як правило, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. Здобувач вищої освіти, який виявив бажання щодо визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, звертається із відповідною заявою про визнання результатів, отриманих у неформальній освіті, в цілому для навчальної дисципліни /змістового модулю /практичних завдань з навчальної дисципліни/ завдань з практики тощо для здобувачів вищої освіти, до деканату факультету, на якому викладається навчальна дисципліна. Процедура зарахування здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті МДУ.

17. Загальна інформація про навчальну дисципліну

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Назва навчальної дисципліни	Методи збору соціологічної інформації
Освітня програма	Соціологія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Кафедра, яка здійснює викладання	Філософії та соціології
Викладач ПІБ, посада	Зубченко Олександр Сергійович, доцент кафедри філософії та соціології
Електронна адреса викладача	o.zubchenko@mdu.in.ua
Консультації (дата, час, можливості онлайн консультування)	Середа, раз на місяць, 08.00 каб. 209а (Історичний факультет) або онлайн (платформи Google Meet, Телеграм)
Посилання на сторінку навчальної дисципліни на Навчальному порталі МДУ	http://moodle.mdu.in.ua/course/view.php?id=7411
Компетентності та програмні результати навчання	ЗК -01, ЗК-04, ЗК-05, ЗК-08, ЗК-10, ЗК-11, СК-01, СК-03, СК04, СК05, СК06, СК07, СК08, СК-09, РН 01, РН 10, РН 13

Семестр(и) вивчення	Обсяг (години/кредити)	Кількість аудиторних годин		Кількість, види індивідуальних завдань	Форма контролю
		лекції	семінар.		
VII-й	120/4	24	24	Анкета, усна історія	Екзамен

В.о. завідувача кафедри

Тетяна ІВАНЕЦЬ

Гарант ОП

Богдан СЛЮЩИНСЬКИЙ